

Adviesnota over opwekken grootschalige windenergie gemeente Wierden 2024

1. Aanleiding

De gemeente Wierden wil in 2030 56 GWh aan duurzame elektriciteit opwekken. Om dat te bereiken is een bod gedaan in de RES Twente 1.0 om onze opgave te realiseren door zonnepopwekking. Grootschalige windturbines zijn hierbij uitgesloten, conform coalitieprogramma's 2018-2022 en 2022-2026.

Echter door enerzijds provinciale druk over de invulling en het behalen van het regionale RES Twente bod en het door gemeenten niet nakomen van gemaakte afspraken uit de RES Twente 1.0, is door de provincie aangekondigd dat grootschalige windopwekking niet meer uitgesloten kan blijven op basis van de eerder gedane boden. Anderzijds is de provincie het bevoegd gezag voor windturbine-initiatieven boven de 5MW. Zij zijn verplicht, vanuit de Energiewet, aanvragen die bij de provincie binnenkomen in behandeling te nemen.

Als we als gemeente geen keuzes maken en kaders stellen, zal de provincie bij ontbreken van eventuele zoekgebieden en beleid, de aanvragen toetsen aan provinciaal beleid. De provincie heeft de uitgangspunten van de RES1.0 opgenomen in het provinciaal ruimtelijk beleid. Dat zou kunnen betekenen dat aanvragen voor windturbines door de provincie via een Provinciaal Inpassingsplan/Projectbesluit alsnog toegestaan moeten worden op Wierdens grondgebied. Om te voorkomen dat er windturbines gerealiseerd worden in gebieden waar we dat als gemeente ruimtelijk niet wenselijk vinden en dat hierbij onvoldoende de Wierdense randvoorwaarden gehanteerd worden, o.a. over lokaal eigendom en lusten & lasten lokaal, kiezen we ervoor alsnog zelf beleid te maken.

2. Historie

Vastgestelde gemeentelijke doelstellingen 2017.

Afwegingskader grootschalige energieopwekking (2020) Z-20-37911, met bijbehorende aangenomen amendementen. In het afwegingskader zijn de uitgangspunten voor grootschalige opwek van energie binnen onze gemeentegrenzen vastgesteld. Hierin wordt ingezet op zonne-energie op dak en op land en voorlopig geen grote windmolens, tenzij blijkt dat op andere acceptabele manieren de doelen niet haalbaar zijn.

Raadsbesluit Startnota RES Twente.

In het voorjaar 2019 is de startnota met bijbehorende moties aangenomen ten aanzien van communicatie- en participatieproces. Hierin is de inbreng vanuit de gemeente Wierden richting de RES Twente benoemd. Het afwegingskader grootschalige duurzame energieopwekking is hierbij leidend geweest.

De Startnota beschrijft het proces om tot de RES Twente 1.0 te komen. Via de Startnota RES Twente is het proces om, samen met de betrokken partijen in de energieregio Twente, te komen tot een gezamenlijke RES Twente 1.0 vastgelegd.

Raadsbesluit Voorlopig ontwerp RES Twente 1.0.

Op 28 april 2021 is het raadsbesluit Voorlopig ontwerp RES Twente 1.0 geamendeerd aangenomen. Onderdeel van dit amendement is het starten van een onderzoek naar windenergie

binnen of buiten de gemeentegrenzen. Zie hiervoor **Z-20-37326** Amendement nr 3, behorend bij voorstel 10 op de agenda van de raad van 28 april 2021.

Tot slot zijn de Coalitieprogramma's 2018-2022 en 2022-2026 leidend.

3. Wettelijke grondslag

Artikel 160, lid 1, onder b van de Gemeentewet, waarmee beslissingen van de raad voor te bereiden en uit te voeren, tenzij bij of krachtens de wet de burgemeester hiermee is belast; Artikel 4:81 van de Algemene wet bestuursrecht, inzake het vaststellen van beleid.

4. Beoogd effect/ bestuurlijk kader

Door het vaststellen van windbeleid houden we als gemeente Wierden zelf de regie bij mogelijke initiatieven voor windturbines. Hierbij is het uitgangspunt om niet alleen de lasten lokaal, maar ook de lusten lokaal te borgen.

5. Global Goals

6. Local goals

In de Toekomstvisie is op verschillende onderwerpen de relatie te leggen met het windbeleid Wierden 2024. Een gezonde en veilige woon- en leefomgeving (mens en dier) is in relatie tot windturbines een regelmatig terugkerende zorg die door de betrokkenen wordt geuit. Het koesteren en versterken van de groene kernen en hierbij het behoudt van natuurhistorisch landschap, rekening houdend met mens en dier, en de impact hierop van windturbines sluit hier bij aan. Aan de andere kant kan windenergie in welke vorm dan ook bijdragen aan het zelf voorzien in energie.

7. Inwonerparticipatie

Bij de inwonersparticipatie windbeleid is ingezet op het niveau "adviseren". Hiervoor is gekozen, aangezien we met de stakeholders in de gemeente Wierden in gesprek willen, willen horen wat er speelt en welke aspecten zij bij de "hoe-vraag" van belang vinden. Deze inbreng wordt als zwaarwegend gezien bij het opstellen van het beleidskader windenergie.

Op 28 september 2023 is er een openbare inloopavond geweest over windenergie. Een avond die goed bezocht werd en waarbij zoals verwacht kritische vragen gesteld werden. Bureau Witteveen & Bos, verantwoordelijk voor de uitvoering van het technische en ecologische onderzoek, hebben

naast de wethouder de avond vorm gegeven en de vragen beantwoord. De uitkomsten van de gehouden Mentimeter zijn als bijlage bij het beleid meegenomen.

Naast de inloopavond is ook gebruik gemaakt van het platform “Wierden ik praat mee”, aangezien de ervaring leert dat de mensen die op de openbare inloopavonden en openbare enquêtes komen en reageren vooral bestaan uit tegenstanders van windturbines. Via dit bekende platform is daarom geprobeerd een genuanceerder beeld te krijgen van hetgeen speelt in de samenleving omtrent windturbines. Tot slot is dezelfde vragenlijst voor “Wierden ik praat mee” ook openbaar gezet. Op 20 november is een open huis georganiseerd waarbij de uitkomsten van het technische en ecologische onderzoek bekend zijn en worden toegelicht.

8. Intergemeentelijke samenwerking

Er vindt afstemming plaats met omliggende gemeenten, waarbij geconcludeerd moet worden dat er verschillen zitten in de aanpak, uitgangspunten en inzet. Het is niet gelukt om hier één lijn in te trekken.

9. Advies

De raad voorstellen:

1. Kennis te nemen van het technische en ecologische onderzoek Witteveen & Bos;
2. In te stemmen met de “Reactienota college op het technisch en ecologisch onderzoek gemeente Wierden 2024”;
3. Geen zoekgebieden voor windturbines aan te wijzen in de gemeente Wierden;
4. Het “Windbeleid gemeente Wierden 2024” vast te stellen; en
5. In te stemmen met verdere afstemming Provincie aangaande behalen doelstellingen.

10. Argumenten

1.1 In het Technisch en ecologische onderzoek worden harde en de zachte belemmeringen voor windturbines omschreven en zijn verschillende varianten op kaarten uitgewerkt.

In opdracht van de gemeente Wierden is Witteveen & Bos gevraagd een technisch en ecologisch onderzoek te verrichten naar de (on)mogelijkheden van windenergie binnen de gemeentegrenzen. Bij de buurgemeenten is daarnaast de uitvraag gedaan naar welke ontwikkelingen gaande zijn die invloed kunnen hebben op eventuele windinitiatieven en deze zijn meegenomen in het onderzoek. Door het kennismaken van het onderzoek wordt meer inzicht verkregen in de keuze voor het niet aanwijzen van zoekgebieden voor windturbines.

2.1 De reactienota bevat de argumentatie om geen zoekgebieden aan te wijzen.

Geen windturbines is de conclusie. Voor wat betreft dit besluit wordt het college gesterkt op basis van een drietal aspecten; gezondheid, flora en fauna en landschap. Het technisch en ecologische onderzoek zoomt met name in op de harde/ wettelijke belemmeringen, waarbij het college in de reactienota dieper in gaat op een aantal zachte belemmeringen en beleidskeuzes. De beleidskeuze om bijvoorbeeld 1000 meter als minimale afstand van woonkernen/ wooncluster (gebaseerd op Besluit Externe Veiligheid voor Inrichtingen: meer dan 3 woningen per hectare) te hanteren heeft impact op het aantal potentiële zoekgebieden. De 1000 meter is al toegepast in de technische onderzoek van 2019 in de RES 1.0 vanuit het zogenaamde expert judgement¹ principe, is ook overgenomen door een aantal andere Twentse gemeenten en passend bij o.a. de onduidelijkheden omtrent gezondheidsrisico's voor de mens in de nabijheid van windturbines.

¹ Inschatting van een of meerdere deskundigen

3.1 Op basis van voorliggende informatie zijn er geen geschikte gebieden om aan te wijzen als zoekgebieden.

Op basis van het verrichte onderzoek, de bijeenkomst en hetgeen opgehaald in de verschillende enquêtes hebben geleid tot het niet aanwijzen van zoekgebieden voor windturbines. Op de locaties waar ruimtelijk gezien wat mogelijk zou zijn, is op basis van de omvang en de zogenaamde zachte belemmeringen een zoekgebied uit te sluiten. De gemeente Wierden kiest er hiermee voor haar inwoners (mens en dier), het landschap en de natuur zoveel mogelijk te beschermen.

4.1 In het Windbeleid staan de randvoorwaarden/kaders voor windinitiatieven als er toch aanvragen bij de Provincie worden ingediend.

De gemeentelijke opgave bestond niet alleen uit het wel/ niet aanwijzen van zoekgebieden, maar ook uit het opstellen van windbeleid. De gemeente Wierden stelt hierbij voorwaarden bij eventuele initiatieven vanuit de provincie en initiatiefnemers. Deze randvoorwaarden gaan voornamelijk in op het borgen van lokaal eigendom, financiële participatie en compensatie. De gemeente Wierden is van mening dat de provinciale uitgangspunten tekort schieten wanneer het gaat om dusdanig ingrijpende veranderingen in het landschap, zoals het realiseren van windturbines met tiphoogtes tot 280 meter (2023). Het streven naar 50% lokaal eigendom als inspanningsverplichting is hierbij een voorbeeld, waarbij de gemeente streeft naar 100% met een ondergrens van 75 % en een inzet op minimaal 60% bij provinciale initiatieven. Het gemis aan lokaal eigendom dient afgedragen te worden door initiatiefnemer aan de gemeente. Daarnaast wordt zwaarder ingezet op de afstandsnorm bij woonkernen (minimaal 1000 meter) die de onlangs gepubliceerde milieuregels niet direct kennen.

5.1 Over het behalen van onze doelstellingen voor duurzame energieopwekking is afstemming met de Provincie wenselijk.

Om toch aan onze doelstelling te kunnen voldoen van 56 GwH aan duurzame energieopwekking in 2030 (waarvan 50 hectare zon op land) willen we graag zowel lokaal als binnen RES verband in gesprek met de provincie. Mede door de onlangs aangekondigde wijziging op het zonbeleid van de Provincie, waarbij geen zonnevelden meer toegestaan lijken te worden op landbouw grond, lijkt een gesprek noodzakelijk. De inzet van de gemeente Wierden blijft hierbij dat de 56 GwH middels zonne-energie wordt opgewekt, waarbij vooral gekeken gaat worden naar eventuele kansen zich voordoen en een eventuele verschuiving van zon op land naar zon op daken verder onderzocht dient te worden.

5.2 Over de ingediende principe-verzoeken zal afstemming met Provincie moeten plaatsvinden.

Inmiddels zijn een aantal principe verzoeken bij Provincie ingediend. De Provincie heeft aangegeven deze verzoeken tot 1 januari 2024 niet in behandeling te nemen. Er zal afstemming met de Provincie moeten plaatsvinden over veel punten. Dit gaat over de procedure maar ook over de wijze waarop de Provincie rekening gaat houden met het gemeentelijk windbeleid. De uitkomsten van het onderzoek W&B, de reactienota en het besluit van de gemeenteraad zal besproken worden met de Provincie Overijssel.

11. Risico's

Geen zoekgebied aanwijzen kan tot gevolg hebben dat bijna heel het grondgebied als zoek gebied gezien wordt en op meerdere plekken initiatieven worden ingediend.

Door het niet aanwijzen van zoekgebieden zal de Provincie haar eigen clustergebieden noodzakelijkerwijs hanteren. Dit betekent dat bijna de gehele gemeente Wierden als zoekgebied is aangeduid en hierdoor het risico ontstaat op meerdere verspreid liggende locaties. Echter het onderzoek, aangevuld met de gemeentelijke beleidskeuzes, heeft duidelijk gemaakt dat windturbines niet mogelijk zijn in de gemeente Wierden.

Geen lokaal windbeleid vaststellen kan tot gevolg hebben dat de gemeentelijke belangen onvoldoende meegenomen worden bij windinitiatieven.

Het niet instemmen met het "Windbeleid gemeente Wierden 2024" door de raad zal resulteren in een toetsing van de Provincie op haar eigen kaders van initiatieven die reeds ingediend zijn en/ of nog worden ingediend. Deze kaders staan niet in verhouding tot de impact die windturbines hebben op de samenleving. Mocht de Provincie een initiatief op basis van haar eigen ruimtelijke procedure goedkeuren, dan alleen met de randvoorwaarden die de gemeente Wierden in haar beleid meegeeft. Dit is de inzet richting de Provincie.

12. Kosten en dekking

N.v.t.

13. Inkoop

N.v.t.

14. Juridisch advies

N.v.t.

15. AVG

N.v.t.

16. Subsidie

N.v.t..

17. Deadlines

Door de provincie is de deadline van 1 januari 2024 gesteld voor het eventueel aanwijzen van zoekgebieden en opstellen van windbeleid.

18. Vervolg

Na vaststelling van het niet aanwijzen van zoekgebieden en het windbeleid zal contact gezocht worden met de Provincie over het behalen van de doelstellingen zoals in de RES 1.0 vastgesteld.

19. Communicatie

Het besluit en de bijbehorende stukken worden op donderdag 16 november 2023 voor 12.00 op de website geplaatst en bij de agenda van de inforonde GG over windenergie op 29 november 2023.

Dit omdat openbaarmaking van de stukken wenselijk is voorafgaand aan het Open huis over windenergie op maandag 20 november 2023. In dit Open huis worden de uitkomsten van het technische en ecologische onderzoek gepresenteerd en wordt het besluitvormingsproces toegelicht. Communicatie zal verder via de gebruikelijke kanalen geschieden. Ook zullen de partijen die zijn meegenomen in het proces worden geïnformeerd.

20. Evaluatie

Tweejaarlijks wordt voorgesteld het windbeleid te herijken, wanneer nodig.

21. Bijlagen

- 1 Technisch en ecologische onderzoek
- 2 Reactienota college
- 3 Windbeleid gemeente Wierden 2024
- 4 Verslag en uitkomst Mentimeter bijeenkomst 28 september
- 5 Uitkomst enquêtes